

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ИНВЕСТИЦИЯЛАР ҲИСОБИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ

Киличева Фариди Бешимовна

и.ф.н.доцент, “Ренессанс таълим университети”

Хасанова Хуснорахон Фахриддиновна

Phd., катта ўқитувчи, “Ренессанс таълим университети”

xusnora4843@gmail.com

***Аннотация.** Жаҳон иқтисодиёти ривожланишининг замонавий шароитида энергетика соҳасига инвестицияларни жалб қилишни кескин кенгайтириши, молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларидан фойдаланган ҳолда инвестиция ҳисобини мувофиқлаштириши, консолидацияланган молиявий ҳисоботларни тақдим этишни такомиллаштириши, уларнинг шаффофлигини ва бошқарув қарорларини қабул қилиши самарадорлигини оширишга қаратилган илмий тадқиқотларга алоҳида эътибор қаратилмоқда.. Айни пайтда Ўзбекистон электр энергетикасида иқтисодчи олимлар томонидан акциядорлик жамиятлари ҳисоб сиёсатининг таркибий тузилмасини бозор тамойиллари асосида баҳолаш, халқаро молиявий ҳисобот стандартларидан фойдаланган ҳолда тавсифий моделлар орқали консолидацияланган молиявий ҳисоботларни таҳлил қилиши каби йўналишларда илмий изланишлар олиб борилмоқда.*

***Калит сўзлар.** Консолидация, тайёрлаш, тақдим этиш, молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари, гуруҳ, бизнеснинг бирлашиши.*

***Аннотация.** В современных условиях развития мировой экономики особое внимание уделяется научным исследованиям, направленным на резкое расширение привлечения инвестиций в энергетический сектор, координацию инвестиционного учета с использованием международных стандартов финансовой отчетности, улучшение представления консолидированной финансовой отчетности, повышение ее прозрачности и эффективности принятия управленческих решений. В настоящее время в электроэнергетической отрасли Узбекистана экономистами проводятся*

научные исследования по таким направлениям, как оценка структурной структуры учетной политики акционерных обществ на основе рыночных принципов, анализ консолидированной финансовой отчетности через описательные модели, использующих международные стандарты финансовой отчетности.

Ключевые слова. Консолидация, подготовка, презентация, международные стандарты финансовой отчетности, группы, слияния предприятий.

Annotation. In modern conditions of development of the world economy, special attention is paid to scientific research aimed at dramatically expanding the attraction of investments in the energy sector, coordinating investment accounting using international financial reporting standards, improving the presentation of consolidated financial statements, increasing their transparency and the efficiency of management decision-making. Currently, in the electric power industry of Uzbekistan, economists are conducting scientific research in such areas as assessing the structural structure of the accounting policies of joint stock companies based on market principles, analyzing consolidated financial statements through descriptive models using international financial reporting standards.

Keywords. Consolidation, preparation, presentation, international standards of financial reporting, group, business merger.

Ўзбекистон Республикасида консолидациялашган молиявий ҳисоботни тайёрлаш ва тақдим этиш, шу жумладан, консолидациялашган гуруҳ таркибини белгилаш тартиби қуйидаги рўйхатда келтирилган бир қатор меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар орқали тартибга солинади:

1) Ўзбекистон Республикасининг 2016 йил 13 апрелдаги «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги ЎРҚ-404-сон Қонуни (янги таҳрирда);

2) Ўзбекистон Республикасининг 2015 йил 3 июндаги «Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги ЎРҚ-387-сон Қонуни (янги таҳрирда);

3) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 февралдаги «Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтиш бўйича қўшимча чоратadbирлар тўғрисида»ги ПҚ-4611-сон қарори;

4) МҲХС (IFRS) 10 «Консолидациялашган молиявий ҳисобот»;

5) МҲХС (IAS) 28 «Таъсир остидаги ташкилотларга ва қўшма корхоналарга инвестициялар»;

6) МҲХС (IFRS) 3 «Бизнес бирлашувлари»;

7) МХХС (IFRS) 11 «Биргаликдаги фаолият бўйича келишувлар»;

8) МХХС (IFRS) 12 «Бошқа ташкилотлардаги улушларни ёритиб бериш».

Бизнингча, консолидациялашган молиявий ҳисобот ўзида бирлашган бош, шўба, таъсир остидаги ташкилот ва қўшма назорат қилинадиган корхоналар шахслар гуруҳининг ҳисобот топшириш санасига мулкӣ ва молиявий ҳолати ҳамда ҳисобот даври ҳолатига молиявий натижаларини тавсифловчи кўрсаткичларнинг маълум қоидалар бўйича бирлашган тизимини ифодалайди.

Консолидациялашган молиявий ҳисобот- бу бош корхона ва унинг шўба корхоналарининг активлари, мажбуриятлари, капитали, даромад ва харажатлари, пул маблағлари оқимлари ягона иқтисодий фаолият субъектининг активлари, мажбуриятлари, капитали, даромад ва харажатлари, пул маблағлари оқимлари сифатида тақдим этиладиган компаниялар гуруҳининг молиявий ҳисоботидир. Айнан шундай таъриф МХХС (IFRS) 10 «Консолидациялашган молиявий ҳисобот»да келтирилган[1].

Халқаро савдонинг ривожланиши, турли хил компанияларнинг пайдо бўлиши, капитал бозорининг глобаллашуви, иқтисодий жараёнлар ва ахборот технологияларининг глобаллашуви турли мамлакатлар компанияларининг молиявий ҳисоботларини уйғунлаштириш заруратини уйғотди. Кейинги йилларда молиявий ҳисоботлар ҳисобини халқаро даражада уйғунлаштириш жараёнлари сезиларли даражада тезлашди. Ўзбекистонда молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари (МХХС)ни жорий этиш ва қўллашга қизиқиш тобора ошиб бормокда. Бу корпоратив бошқарув ва инвестициявий жозибадорлик самарадорлигини ошириш, бизнес рақобатбардошлилиги ва шаффофлигини таъминлашнинг энг муҳим омилларидан биридир. Сўнгги ойларда коронавирус пандемияси муносабати билан, кўпгина мамлакатлар ҳукуматлари барча корхоналарнинг фаолияти ва молиявий ҳисоботига у ёки бу тарзда таъсир этадиган чеклов чора-тадбирларини қабул қилдилар. Ушбу тадқиқот ишида биз молиявий ҳисоботни МХХСнинг амалдаги қоидалари асосида тайёрлаш учун пандемиянинг таъсири ва оқибатларини кўриб чиқишга ҳаракат қиламиз.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 февралда «Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ-4611-сон қарори қабул қилинди [2]. Ушбу қарор Ўзбекистон Республикасида МХХСга ўтиш тарихида янги босқичнинг бошланишига замин яратди. Қабул қилинган ҳужжат тадбиркорлик субъектларининг МХХСга ўтиш жараёнини тубдан қайта кўриб чиқишни тақозо этади, яъни:

1. 2021 йил якунларидан бошлаб молиявий ҳисоботни МХХС асосида мажбурий тартибда тайёрлайдиган шахслар рўйхати аниқланди. Унга

акциядорлик жамиятлари, тижорат банклари, суғурта ташкилотлари ва йирик солиқ тўловчилар тоифасига киритилган юридик шахслар киради. Улар қуйидагиларни бажаришлари лозим:

2021 йил 1 январдан бошлаб, МҲХС асосида бухгалтерия ҳисоби юритилишини ташкил этиш;

МҲХСни сифатли қўллаш учун бухгалтерия хизмати ходимлари билан етарлича таъминлаш.

Ўзбекистон Республикаси Давлат активларини бошқариш агентлиги давлат улуши бўлган хўжалик жамиятлари ва давлат корхоналарининг МҲХС асосида бухгалтерия ҳисобини юритиш ва молиявий ҳисоботни тайёрлашга ўтиш жадвали ҳар йили тасдиқланишини ҳамда 1 июнга қадар расмий веб-сайтида эълон қилинишини таъминлайди.

2. МҲХСни жорий қилиш бўйича ваколатли орган сифатида Молия вазирлиги белгиланди. Тегишли функцияларнинг бажарилиши учун вазирлик таркибида молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларини жорий этишни мувофиқлаштириш ва эълон қилинадиган молиявий ҳисоботлар сифатининг ташқи назорати бўлими ташкил этилди.

Ушбу ҳужжатда зарур билим ва кўникмаларга эга малакали мутахассисларнинг етарлича сонини тайёрлашни эътиборга олган ҳолда, миллий кадрларни тайёрлашга қатъиян янгича мажмуавий ёндашув назарда тутилган [3].

Биргаликдаги фаолиятни ҳисобга олиш ва консолидация услубиёти масалаларига дахлдор бўлган ягона стандартлар талабларининг, шунингдек, компания инвестициялари тўғрисидаги ахборотларнинг очиқланиши бўйича талабларнинг ўрнатилиши молиявий ҳисобот глобаллашуви жараёнидаги энг муҳим босқичлардан бири ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ичида амал қиладиган бухгалтерия ҳисобининг миллий стандартлари (БҲМС) бўйича тузилган молиявий ҳисоботдан фойдаланиш хорижий инвесторлар томонидан Ўзбекистондаги компанияларнинг молиявий-ишлаб чиқариш фаолиятига доир барча жиҳатларни етарлича тушунишларини тўлиқ кафолатлай олмайди.

Молиявий ахборот – бу иқтисодий қарорларни қабул қилишнинг энг муҳим воситаси бўлиб, компания учун инвестицияларни жалб қилиш имкониятидан ташқари, жалб қилинган капитал қиймати ҳам унинг сифатига боғлиқ. Бугунги кунда ахборот энг қиммат ресурсга айланган. Молиявий ресурслар бўйича рақобат курашида инвесторларга ўзининг молиявий ҳолати тўғрисида кенг, тўлиқ, тушунарли ва ишончли ахборотларни тақдим эта оладиган компанияларгина устунликка эга бўлади [4].

Ҳозирги вақтда ушбу мақсадлар учун БҲМСга нисбатан МҲХС яхшироқ хизмат қилади. МҲХСнинг алоҳида қисмларидан бири – бу инвестициялар ҳисобидир.

Инвестициялар ҳисоби – замонавий халқаро бухгалтерия ва молия ҳисобининг энг мураккаб, шунингдек, миллий ва шу жумладан, халқаро стандартларнинг тартибга солинмаган жиҳатларидан биридир.

Ю.В.Климовнинг мақоласида «инвестициялар ҳисоби» тушунчаси куйидагича ифодаланган: «Биргаликдаги фаолиятни ҳисобга олиш ва консолидация услубиёти масалаларига дахлдор бўлган ягона стандартлар талабларининг, шунингдек, компания инвестициялари тўғрисидаги ахборотларнинг очиқланиши бўйича талабларнинг ўрнатилиши молиявий ҳисоботнинг глобаллашуви жараёнидаги энг муҳим босқичлардан бири ҳисобланади. МҲХС (IAS) 27* ва ПКР (SIC) 12* шарҳида келтирилган мавжуд жамланмага ёндашувларнинг номувофиклигини, шунингдек, кўшма корхоналардаги улушларни МҲХС (IAS) 31*га мувофиқ ҳисобга олишдаги фарқларни бартараф этиш мақсадида, МҲХС Кенгаши томонидан МҲХС (IFRS) 10 «Консолидациялашган молиявий ҳисобот», МҲХС (IFRS) 11 «Биргаликдаги фаолият тўғрисидаги келишув», МҲХС (IFRS) 12 «Бошқа компанияларда улушбай иштирок этиш тўғрисидаги ахборотларни очиқлаш» стандартлари қабул қилиндики, бу ўзида ташкилотнинг бошқа компаниялар (шўъба корхоналари, кўшма корхоналар, таъсир остидаги ташкилотларга компаниялар ва бошқа бирлашмайдиган бирликлар) билан муносабатлари тўғрисидаги ахборотларнинг очиқланиши бўйича талабларни ўз ичига олган янги ягона стандартни ифодалайди»[5].

Инқирозли ҳолатлар шароитида ишончли ахборотни шакллантириш вазифаларидан келиб чиқиб, умумий муаммолар орасидан МҲХС (IFRS) 3, МҲХС (IFRS) 10, МҲХС (IFRS) 11, МҲХС (IFRS) 12, МҲХС (IAS) 24, МҲХС (IAS) 27, МҲХС (IAS) 28, МҲХС (IAS) 36 талабларининг бажарилиши билан боғлиқ муаммолар устувор сифатида ажратиб олинди ва қисқача ёритиб берилди.

Иқтисодчи олим С. Ташназаров таъкидлашича, бугунги кунда компанияларда молиявий ҳисоботларини Молиявий Ҳисоботнинг Халқаро Стандартлари (МҲХС) асосида тузишга объектив заруратлар мавжуд. Қонунда кўзда тутилган тартибда МҲХСларини қўллаш тартиби жорий этилди. Дунё бозорига чиқиш, халқаро кредит олиш, хорижий инвестицияларни жалб қилиш учун молиявий ҳисоботни МҲХСлари бўйича тузиш мақсадга мувофиқдир. Мамлакатимизда МҲХСлари асосида молиявий ҳисобот тузаётган компаниялар сони ошиб бормоқда. Чунки, молиявий ҳисоботнинг шаффофлигини оширишга

эришиш фақат МҲХСларга ўтиш орқали амалга оширилиши мумкин бўлади. Шу боис, халқаро ташкилотлар томонидан ишлаб чиқилган ҳужжатлар ҳамда илғор инструментлар ва тажрибалардан фойдаланиш кун тартибидаги долзарб масалалардан ҳисобланади [6].

Иқтиодчи олим О.Авазов қўйидагича таъриф берган: Иқтисодий жадал ривожланиб бориш шароитида хўжалик юритувчи субъектлар ўртасида бўладиган иқтисодий муносабатларда улар тўғрисидаги ахборотларнинг тўғри ва объективлиги муҳим аҳамиятга эга. Хўжалик юритувчи субъектлар иқтисодий муносабатда бўладиган субъектлар тўғрисидаги ахборотларни молиявий ҳисоботдан оладилар. Бир нечта филиаллари ёки шўъба корхоналари бўлган хўжалик юритувчи субъектлар консолидациялашган молиявий ҳисобот тайёрлайди ва такдим этадилар [7].

Фикримизча, консолидацияланган молиявий ҳисобот (consolidated financial statements) – бу шундай ҳисоботки, унда бош корхона ва у томонидан назорат қилинадиган корхоналарнинг даромадлари, харажатлари, мулки ва мажбуриятлари ягона корхонанинг даромадлари, харажатлари, мулки ва мажбуриятлари сифатида ифодаланади.

«Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ-4611-сон қарорга мувофиқ, расман эълон қилинган БҲМС ва МҲХС мувофиқлашувига қарамасдан, улар ўртасида катта фарқлар мавжуд [8]. Бу фарқлар ҳисоб юритишнинг нафақат маълум стандартлари бўйича, балки молиявий ҳужжатларни тузиш концепцияларининг ўзига ҳам тегишли. МҲХС ва БҲМС ўртасидаги асосий фарқлар молиявий ҳисоботни тузиш мақсадларидадир. МҲХСга мувофиқ, ҳисоботни тузиш мақсади инвесторлар ва кредиторлар учун бухгалтерия ҳамда бошқарувга оид ахборотларни очиклашдан иборат. Ушбу маълумотлар ташкилотнинг бошқарув ҳисобини юритиш ва инвестицияга оид қарорининг сифатига тўғридан-тўғри таъсир қилади.

Шўъба компанияларини назорат қиладиган бош компанияларга тегишли гуруҳда ҳисоботни тайёрлаш учун қўлланиладиган МХХС стандартларининг сони 8 та, улар:

1-расм. Хўжалик юритувчи субъектларнинг инвестициявий фаолиятларини ифодаловчи МХХС стандартлари[9].

Ўзбекистон Республикасининг 2016 йил 13 апрелда қабул қилинган янги таҳрирдаги «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги ЎРҚ-404-сон Қонуни, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 февралдаги «Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ-4611-сон қароридаги асосий

қоидаларни эътиборга олган ҳолда, Ўзбекистон Республикасида бухгалтерия ҳисоби соҳасини ислоҳ этишнинг ҳозирги босқичида консолидациялашган молиявий ҳисоб ва ҳисоботни тартибга солишни алоҳида ажратиш имкони йўқ [10], [11].

Бошқа компанияларга киритилган инвестицияларда юқорида келтирилган ҳисоб-китоб қоидаларининг таърифи консолидациялашган молиявий ҳисоботда қўлланилади.

Мазкур илмий ишда кўриб чиқилганларни қўллаш деярли барча компанияларнинг молиявий ҳисоботларига тегишли.

Стандартларга тааллуқли асосий ўзгаришларни таҳлил қилинар экан, қуйидаги хулосаларни чиқариш зарур:

а) «Ҳисобга олиш талаблари» банди шундай талабга аниқлик киритадики, бунда бош ташкилот ўхшаш амалиётлар ва шунга ўхшаш шароитлардаги бошқа ҳолатларда ягона ҳисоб сиёсатидан фойдаланган ҳолда консолидациялашган молиявий ҳисоботни тайёрлаши шарт [12].

б) МҲХС (IAS) 27 стандартининг «Алоҳида молиявий ҳисобот» бандида шўъба корхоналари, таъсир остидаги ташкилотларга компаниялар ва биргаликда назорат қилинадиган корхоналарга инвестициялар ҳисоби алоҳида молиявий ҳисоботлар орқали очиб берилади;

в) қачонки бош компания (юқорида кўрсатилган компаниядан фарқли равишда) биргаликда назорат қилинадиган корхона ёки таъсир остидаги ташкилотларга компанияга инвестициялар бўйича алоҳида молиявий ҳисоботни тайёрлаётганда, қуйидаги маълумотларни ёритиб бериши лозим бўлади:

- ҳисобот алоҳида бўлгани факти, шунингдек, бундай ҳисоботнинг нима учун тузилиши сабаблари, агарки қонунчилик органлари томонидан талаб этилмаса;

- шўъба корхоналари, таъсир остидаги ташкилотларга компаниялар ва биргаликда назорат қилинадиган корхоналарга киритилган йирик инвестициялар рўйхати ва уни ҳисобга олиш усули, шу жумладан, номи, рўйхатдан ўтган ёки жойлашган мамлақати, эгалик улуши ёки овозлар улушини ёритиш.

Юқорида келтирилган стандартлар шўъба корхоналари, таъсир остидаги ташкилотларга компаниялар ва қўшма корхоналарга инвестицияларни ҳисобга олиш тартибини белгилайди, бунда компания ўз ихтиёрий танлови ёки кузатув органларининг талабларига мувофиқ консолидациялашган молиявий ҳисоботини тақдим этади.

Фикримизча, **молиявий ҳисоботлар консолидацияси** – бу мажмуавий тартиб-таомил бўлиб, ягона гуруҳнинг алоҳида корхоналари томонидан берилаётган ҳисоботни келгусида бирлаштириш ва уйғунлаштиришга

йўналтирилган. Бундай тартиб-таомил консолидациялашган ташкилотларнинг молиявий ҳолати тўғрисида ҳар томонлама маълумотларни олиш талаб этилган ҳолларда ўтказилади. Ҳисоботлар пакети бирлаштирилган шаклда битта бутун ҳолда тақдим этилади. Консолидациялашган молиявий ҳисоботни тайёрлашда ишлатиладиган бош корхона ва унинг шўъба корхоналарининг молиявий ҳисоботлари бир хил санада тайёрланган бўлиши шарт. Агар бош ва шўъба корхоналарнинг ҳисобот даврининг охириги санаси бир-бирига мос келмаса, консолидация мақсадлари учун шўъба корхонаси бош корхонанинг санасига мос равишда қўшимча молиявий ҳисоботни тайёрлайди (амалда умуман мумкин бўлмаган ҳоллар бундан мустасно). «Гуруҳ» тўғрисидаги халқаро стандартларни аниқлашда тушунчаларнинг торлигига доим урғу бермаслик учун, хорижий олимлар ва амалиётчилар «консолидация периметри» атамасини ишлатишади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. <https://fin-accounting.ru/ifrs/ifrs10>. МСФО (IFRS) 10 Consolidated Financial Statements. Консолидированная финансовая отчетность.
2. <https://lex.uz/docs/4746047>. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 февралдаги «Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ-4611-сон қарори. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 25.02.2020 й., 07/20/4611/0209-сон, 31.10.2020 й., 06/20/6098/1432-сон; 23.08.2021 й., 06/21/6280/0811-сон.
3. https://www.norma.uz/novoe_v_zakonodatelstve/perehod_na_mejdunarodnye_standarty_finansovoy_otchetnosti_v_uzbekistane_budet_uskoren. Переход на МСФО в Узбекистане будет ускорен.
4. Сравнение МСФО и РСБУ. Принципиальные расхождения в учете. статья. МСФО, Дипифр финансы и МСФО: теория и практика. <http://msfo-dipifr.ru/sravnenie-msfo-i-rsbu/>.
5. Учет инвестиций: новые требования МСФО 10, МСФО 11, МСФО 12. Ю. В. Климова. Статья. 2011 г.
6. С. Ташназаров. Молиявий ҳисоботнинг МҲХС бўйича трансформацияси зарурати, моҳияти ва босқичлари. «Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар» илмий электрон журнали. № 3, май-июнь, 2017 йил. http://iqtisodiyot.tsue.uz/sites/default/files/maqolalar/3_S_Tashnazarov.pdf
7. О. Авазов. Консолидациялашган молиявий ҳисоботни текширишда аудиторлик далилларини туплаш ва уни такомиллаштириш. <https://cyberleninka.ru/article/n/konsolidatsiyalashgan-moliyaviy-isobotni-tekshirishda-auditorlik-dalillarini-tplash-va-uni-takomillashtirish>.

8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 февралдаги «Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтиш бўйича қўшимча чоратadbирлар тўғрисида»ги ПҚ-4611-сон қарори. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 25.02.2020 й., 07/20/4611/0209-сон, 31.10.2020 й., 06/20/6098/1432-сон; 23.08.2021 й., 06/21/6280/0811-сон www.lex.uz.

9. Муаллиф ишланмаси.

10. <https://lex.uz/acts/2931251?ONDATE=14.04.2016%2000#2931259>. Ўзбекистон Республикасининг 2016 йил 13 апрелда қабул қилинган «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги ЎРҚ-404-сон Қонуни (янги таҳрири).

11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 февралдаги «Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтиш бўйича қўшимча чоратadbирлар тўғрисида»ги ПҚ-4611-сон қарори. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 25.02.2020 й., 07/20/4611/0209-сон, 31.10.2020 й., 06/20/6098/1432-сон; 23.08.2021 й., 06/21/6280/0811-сон.

12. <https://fin-accounting.ru/ifrs/ifrs10>. МСФО (IFRS) 10. Consolidated Financial Statements. Консолидированная финансовая отчетность.